

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csőtörtőkön és Szombaton.
 Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Közép-utca, STEIN J. könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A jövő április 1-jén új évnegyedbe menvén át lapunk folyama, tisztelettel kérjük fel t. cz. előfizetőinket, további megrendelésük megtételére.

Lapunk előfizetési ára félévre 6, évnegyedre 3 forint.

Az előfizetési pénz Stein J. könyvkereskedésébe küldendő.

Kolozsvár, mártius 26-kán 1861.

(D) Közelebbi számunkban közreadtuk az Erdély szervezése körüli intézkedésről, valamint a főispánok s ideiglenes főkirálybírók kinevezéséről rövid értesítést.

Ha ez intézkedés jellemét vizsgáljuk, nem látjuk abban azon éppen elcsüggesztő eredményt, minőkről előhírek a napokban e hirt megelőzték, a midőn is szétbontásban beszéltek egy K.-Fejérvára Schmidt ur eszméje szerint octroyalandó országgyűlésről, de más részről ez új hírek még éppen örvendeni sincs okunk, mert jelentőségét látjuk annak, hogy a szervezést az 1848 előtti mód szerint kell végrehajtani.

Ugy látjuk e tételből, hogy az udvarnál még mind a feledés fátolyát vetik az 1848-ra, pedig akkor Erdély sorsa oly lényeges átalakulást nyert, hogy azt többé alkotmányos életünkben ignorálni nem lehet.

Az újabb idő minden vívmányát, a jobbágy felszabadulást, jogegyenlőséget, a vallások egyenjogúságát, a felelős miniszterségi kormányzást, szóval mindent a mi által alkotmányunk az idő kívánatainak megfelel, az 1848-iki törvény első cikké által bírjuk, melyben Magyarországgal egyesülésünk kimondott, s mely által Magyarországnak a főnebbi ügyekre vonatkozó intézkedései a miénkkel váltak; de a mely intézkedések nélkül mi mint külön Erdély csak törvény-projectumokkal bírnak, törvényen ép-pen nem.

Erdélynek minden valamire való capacitása elismerte s kimondotta, hogy az 1848-iki szentesített törvények megszeghetetlenek; a főnebb említett szervezési intézkedések természetéből pedig azt sejtjük, hogy az udvar, melynek bizonyosan legkevesebb érdekében állana Ferdinánd király uralkodásának, s az alatta hozott törvényeknek legalitását kétségbe hozni, ezen nézetet nem méltatta elismerésre.

Meg kell azonban jegyeznünk, mikép ezáltal nem veszítjük el még reményeinket, mert az 1848 előtti szervezés volt meg nálunk 1848-ban a miniszterium alatt is, s jogilag ennél más szervezést nálunk elrendelni nem lehetett, habár feltűnik előttünk miért nincs az 1849 előtti szervezés említve, midőn csak is akkor történt a miniszterium által végrehajtott változtatás Erdély szervezésén? Ugy látszik, hogy minél örömebb kívánják az udvarnál elfeledni 1848-at.

De ha e látszó tartózkodás elkomorít, más részről némi vigaszt is látunk, mert ugyan is Erdélynek 1848-ból két megerősített törvényezik van, s ezek közül egyik csakugyan el van ismerve értjük a választási törvényt.

Igen is a 8 forint census, melyet az 1848-iki II. törvényezik állított meg, el van fogadva. És egy II. törvényezik hogyan állhat fenn úgy, hogy az I. eltöröltessék?

Elemelve az általunk közreadott szervezés iránti rendelkezést, a mennyiben azt rövid távirati közlés hozta, úgy találjuk, hogy legalább törekvés van a törvény fenntartására, amde hogyan fog most egy országgyűlés csak is az 1791-iki alapokon összeállítani? Azon törvény által megerősített országgyűlések nálunk egészen rendi gyűlések voltak; az összes nép befolyását a törvényhozásba már az 1848-diki II. törvényezik határozza meg, a vallások egyenjogúságát pedig, melynek a választás alatt érvényesülnie kell, a pozsoni törvényezik.

Látni való ebből, hogy magának a kormány-

zásnak sem lehet az 1848-iki törvényeket többé ignorálnia, sőt a 8 forint censusról szóló tétel velünk azt sejteti, hogy nem is ignorálta.

Ha már így a II. törvényezik elfogadtatt, miért maradjon kérdés alatt az első? Mit használ a kormányzásnak egy ily silány kis tartomány fenntartása a minő Erdély lett a részek elszakítása után? Megérdemli-e azon érdek, melyet a kormányzás e kis ország különállásából magára nézve érvényesnek gondol, megérdemli-e azt, hogy minden törvényt értő és törvényt becsülő embernek azon kárhozható véleményét költse föl, hogy eltiportatt egy törvényt, melyet rendes országgyűlés hozott, s rendes uton erősített meg a magyarok királya?

Mi reméljük, hogy a magyar országgyűlés nem fogja magát törvényesen kiegészítettnek tekinteni, míg a Királyhágón inneni 73 képviselő ottan nem lesz. E részben a magyar megyéknek minél határozottabb nyilatkozatait hozzák a lapok. Ezalatt törvényhatóságaink is megszólalnak, s kérik fogják az uralkodó fölséget engedje Erdélynek jogai teljes és nyugodt élvezetét, mely csak fokozni fogja a fölség királyi trónja iránti hű ragaszkodást.

Lelkünkkel összeforrott a törvényesség érzete, s e törvényességben van erkölcsi kulesa a mi dynastikus érzelmeinknek is. Engedje az uralkodó fölség, hogy e kules által nyiljon fel a nemzet szíve a trón előtt.

Mi szeretjük a békés életet, de csak úgy, ha alkotmányunk teljes tiszteletben tartatik; másképen a béke és nyugalom csak az erőszak által tartható fenn s nem a nemzet erkölcsi érzetének, s polgári tartozásai hű öntudatának természetes kifolyása.

Városainkon minden háznál oly régóta készen állanak a nemzeti lobogók, várva várjuk a perczet, hogy kitűzhessük azokat azon boldogító nap öröminnépére, midőn ő felsége teljes mértékben elismerve a törvényt meghívandja képviselőinket a közös országgyűlésre, hogy királyságunk e szép része ne legyen megfosztva azon országos örömtől, midőn a koronázás ünnepélye a nemzet és uralkodó közti egyetértésre fölteendi a polgári boldogság koszoruját.

Szervezzük magunkat azon reményben, hogy azon uralkodó, ki az 1791-diki törvényeket tiszteli, tisztelni fogja az 1848-dikiakat is, mert éppen az 1791-iki törvények is biztosítják részünkre azon törvényhozási jogot, melylyel az 1848-iki törvényeket hoztuk, s mely által ezek feltörhetlenek.

Zágrábmegye körlevele és az egyesülés.

„Zágrábmegye a magyarországi törvényhatóságokhoz csatolt körlevelében annyi keserűség, annyi méltatlan vád foglaltatik, és mindez oly sértő gunnyal van párosítva, hogy olvasásánál akaratlanul azon megjegyzést tettem, mi szerint az, ki másnak ily modorban ír, már akkor, midőn levelét megírja, elhatározta magában, hogy minden barátságos viszonyt végkép megsemmisít, sőt éppen azért irt ily modorban, hogy a másnak még utóbbra is minden közleledést lehetlenné tegyen.

De mivel én sok fontosságot helyeztem mindenkor a horvátok barátságos érzelmében, és 1848-ban is szerencsétlenségnek tartottam azon keserűséget, mit félreértések és igazatlanság Magyarországot és Horvátországot közt létrehozott, most megdöbbenve látván, hogy ellentét az igazatlanság és keserűség Horvátországban még magasabbra hágott: elfojtott fájdalommal s elfogultság nélkül vizsgáltam a vádat, miket Zágrábmegye ellentünk fölhoz; végig tekinttem a lefolyt két század politikai eseményein, és szigorú részrehajlatlansággal kérdeztem önmagamtól: mi szándékos bűnt, mi véletlen hibákat követünk el mi magyarok Horvátország irányában, mi az ellentünk fölhozott vádatokat és azon mely gyűlöletet igazolná?

Igy kezd meg nemzetünk nagy fia Deák Ferencz nagy horderejű nyilatkozatát Zágrábmegye körirata ellen, s azonnal elkezd alapos czáfolatát e körirat minden állítása ellen. Mindjárt legelőbb bemutatja, hogy Horvát s Magyarország szándékát őta egy törvény alatt állott, együtt bírták a magyar alkotmányt, fennmaradt Horvátország saját statutumai, e közös törvények körén belül, melyeket a magyar rendi tiszteletben tartott. Kimutatja hiteles adatokkal, hogy e jogközösség nem a Habsburgház alatt vette kezdetét. Továbbá, hogy a pragmatica sanctio a kapcsoltság részek s Magyarország karai és rendei nevében terjesztett fel és erősített meg 1715-ben s a horvátok jelenlétében azon országgyűlésen, ellene nem mondtak. A körirat azon állítását, „hogy a szabad nemzet bíbor köpenye helyett a horvátoknak csak rongy maradt Magyarország vétké miatt, hogy a három királyságot eldaraboltuk, hogy Fiumét elsa-

kitottuk, mindezen állítást erős jogi argumentatioval czáfolja meg. Horvátország maga kérte, hogy a magyar helytartóság alá helyeztessék 1790-ben. Fiume száz év óta van Magyarországhoz csatolva, bűn-e az, hogy most is visszaköveteljük, midőn Fiume is úgy akarja? de legfontosabb vádnak látja az 1848-iki 5-dik t. cz. azon tétele ellen emelt vádat, hogy a törvényhozási nyelv magyar legyen. E vád ellen felhozza, hogy az 1847-dik évi országgyűlés kezdetén a főrendek táblájának decz. 4-ki ülésében a horvát követ azon nyilatkozatát, hogy amár a horvát nemzetnek az 1844-dik évi törvény értelmében egész 1850. joguk van latinul beszélni sat. nekünk követeknek meghagyták, hogy már ez országgyűlésen magyarul szólaljunk fel. Horvátország kikel a felelős miniszterium ellen, hazánk nagy fia bemutatja e kikelés jogtalanságát, mert a miniszterium az addigi kancellária helyett állított az igazgatás élére, s miután Horvátország maga rendelte magát a kancellária alá, mit árt neki, hogy e közigazgatást felette ezután felelősség mellett gyakorolják. Ezután bemutatván annak jogi okát, hogy miért csatoltatt a Muraköz Zalához sat. áttér a nemzetiségek irányában felhozott vádakra, s e részben így nyilatkozik hazánk nagy fia:

„És miért a zágrábi körlevelnek mindenik sorában gunnyal párosult gyűlölet ellentünk? mi czézből izgatja Zágrábmegye a Magyarországnak lakó idegen nemzetiségeket a magyarok ellen? még pedig felső-magyarországi szlavbarátokat is, kiknek ellentünk panaszkodunk; s kiket azért, mert barátink s testvéreink akarnak maradni, általunk elnyomott török rajának gunyol? mi öröme, mi nyeresége lenne abból Horvátországnak, ha sikerülne ingerültséget támasztani ez országban faj és faj között és azáltal nehezé tenni egyiknek is, másinak is a kölcsönös méltanyosságot? Mi nem ijedünk vissza más nemzetiségű honfitársaink követelésétől, mert erős bennünk az akarat: teljesíteni mind azt, mit Magyarországnak politikai szétdarabolása nélkül teljesíteni lehet; s meg vagyunk győződve, hogy oly követeléseket, miknek teljesítése lehetetlen, más nemzetiségű honfitársaink tenni nem fognak.

A mely nemzet 1848-ban elég erős és eszélyes volt, senki által, még az események által sem kényszerítve, minden politikai jogot megosztani a népek minden osztályával: elég erős és eszélyes leszen ezután is arra, hogy a nemzetiségek kérdésében is igazságos legyen e honnak minden polgára iránt.

„És Zágrábmegye nem elégi meg, hogy méltatlan vádjaival gyűlöletet fejez ki és gyűlöletet akar gerjeszteni ellentünk önbizámban is; hanem még gyűlöletessé akarja tenni a magyart a külföld előtt is, mert ránk fogja, hogy mi egy nagy államot akarunk alapítani, mely a Kárpátoktól a Balkánig, sőt talán Konstantinápolyig terjedne s mely szerintünk nem Magyarország leendene, hanem kizárólag magyar (magyarisch).

Pedig jól tudja Zágrábmegye, hogy nem mi vagyunk azok, kiknek ohajtásai ilyenmő terveknek járnak; mi ohajtjuk, hogy e haza erős legyen polgárainak egyetértése által, fölvirágozzék jótékony s igazságos törvények alatt; de határait terjeszteni, más idegen állam birtokára vágni, más szabad népet meghódítani akarni szándékunk nincs, még ha tehetségünk oly nagy volna is, hogy e czélt könnyen elérhetnők sat.

De miután elmondottam nézetemet Zágrábmegye körlevelére; szabad legyen elmondanom egyéni meggyőződésemet Horvát, Dalmát és Tótországnak Magyarországgal egyesülésére nézve is.

Az egyesülés kérdésének megoldása főképen Horvátországtól függ. Ha Horvátország velünk egyesülni akar, mi az egyesülést szívesen fogadjuk; ha saját nemzetiségének vagy önkormányzatának érdekében föltételeket akar kikötni, ha saját országgyűlésének hatáskörét szélesebbre akarja terjeszteni, ha a velünk közös törvényhozásban más módon, más arányban akar részt venni: mi föltételeit vissza nem utasítjuk, módosításait nem ellenezük.

Tudjuk mi azt, hogy Horvát, Dalmát és Tótországnak a magyar koronához tartoztak ugyan, de nem voltak Magyarország. És ha nem bírtak is oly teljesen elkülönözött önállással, minőt némelyek vitatnak, ha azon kapcsolatot, mely közöttük fűnállott, sokkal, igen sokkal több és szorosabb volt is a personal-uniónál: de volt mindenkor saját elkülönített territoriumok, volt politikai nemzetiségek s a mellett, hogy Magyarország minden jogaiban osztoztak, voltak külön jogaik is, miket Magyarország mindig tiszteletben tartott. — A magyar törvény midőn ezen országokat kapcsoltság részeknek nevezte, nem értett az alatt erőszakos kapcsolatot, nem értett alárendeltséget, hanem oly kapcsolati viszonyt, melyet Horvát, Dalmát és Tótországnak önként, szabad akarattal kötött velünk, a jognak, a méltanyosságnak és közös szabadságnak alapján.

Azt a vádat, hogy mi hódított országoknak szeretnénk tekinteni a három egyesült királyságot, nehezteléssel utasítjuk el magunktól. Tudjuk mi azt, hogy kölcsönös viszonyainknak alapja nem hódítás. De ha hódítással vette volna is kezdetét Magyarország birtoklása azon országokban, arra hivatkozni méltatlanságnak s valóban fonákságnak tartanók. Mi a hódítást soha sem ismerjük el érvényes jogalapként a hódított nép irányában: s azt hisszük: hogy a hódított nép kötelességei csak addig terjednek, meddig a hódító nép fegyvere ér. Morális kötelességet csak a szerződésileg, vagy a szó nélkül ugyan, de kényszerítés nélkül

Lapjainkból egyes számok is kaphatók hat új krajczárjával Stein J. könyvkereskedésben.

folytos cselekvényekben nyilvánult szabad beleegyezés vonatkozott. Mi a három egyesült országot társainknak tekintjük, kik önként, szabad akaratból, sorsukat a mi sorsunkkal már századok előtt összekötötték, és századok óta jobban roszban osztoztak velünk. Felsőbbi hatalomról, alárendelt helyzetéről, közöttünk szó nem lehet, hanem csak a kölcsönös egyetértéssel kötött százados egyesülés fonttársáról.

Ezen egyesülésnek föltételeit, ha azok valamely részben egyik vagy másik félre nyomásztokká váltak, lehet kölcsönös egyetértéssel módosítani, de magát az egyesülést egyoldalul erőszakosan megszakítani, talán sem jogos, sem észszerű nem volna.

Ha tehát Horvátország minden közjogi viszonyt, mely közöttünk fennállott, teljesen meg akar szüntetni s minden kapesot végkép el akar szakasztani, mi ki nem mondhatjuk azt, hogy a végelszakszabásba beleegyeztünk, sőt kötelesegtünk leendő jogaink föntartására óvatot tenni, valamint Horvátország is óvatot tenni, ha a három egyesült királyságnak bármely része el akarja tőle szakadni; de az elszakadás megállítására tetteles lépéseket nem teendünk s erőszakhoz még akkor sem nyulnánk, ha azt tenni hatalmunkban volna. Mert a gyűlölettel párosult kényszerített kapcsolat nem volna áldáshozó sem mi reánk, sem rájuk.

Az egyesülés tehát, vagy elszakadás — leginkább Horvátországtól függ. De ha Horvátország éppen akkor, midőn teljesen független önállóságot követel, ezen önállóságot megelődít arra használna, hogy belépne a birodalmi tanácsba, és az eddig közöttünk fennállott közjogi viszonyokat azért bontaná föl, hogy az osztrák örökös tartományokkal hasonlókat, sőt még szorosabbakat kössön; ha Horvátország az adó és katonaiállás kérdéseinek elhatározását azért akarja a magyar országgyűléstől elvonni, hogy azt a birodalmi tanács kezébe adhassa; ha azért nem akarja a magyar felelős miniszteriumot, mert állami életének legfontosabb tárgyaira nézve, minők a birodalmi tanácsnak föntartott adó és katonaiállás, hadügy, pénzügy, kereskedelem az osztrák miniszteriumtól, és pedig valószínűleg nem felelős osztrák miniszteriumtól akar függni: már akkor az egyesülés közöttünk csakugyan lehetetlen, mert az egyesülésnek nem leendő tárgya.

Magyarország valószínűleg nem fog a birodalmi tanácsba lépni; mi Magyarországot törvényes önállóságot föl nem adozhatjuk; a sanctio pragmatikát, mely ezen önállóságot biztosítja, föl nem forgathatjuk; azon szent és sérthetetlen alapszerződést, melyet őseink az uralkodó házakkal kötöttek s mely a nemzet és fejedelem jogainak egyformán alapul szolgál, meg nem semmisíthetjük; az adó és katonaiállás jogát, mely századok óta a nemzetet illette, idegen kezébe nem adhatjuk; a törvényhozás jogát a magyar királyon kívül senkivel mással meg nem oszthatjuk; egy szóval, Magyarországot törvényes önállóságot, függetlenségét és alapszerződéseiben biztosított ősi alkotmányát megfosztva, ostromozott alkotmányú osztrák provinciává nem tehetjük.

Ha tehát Horvátország, jövődjének vélt érdekében fölünk elválván, az erősebb hatalomból csatlakozik, mi ezt nem gátolhatjuk; de a csatlakozást kénytelenek leszünk végelszakszabásnak tekinteni, mert nem marad fönn tárgy, mi nézve egyesülhessünk. Minden fontosabb közjogi tárgyat a birodalmi tanács fog eldönteni Horvátországra nézve is; a magánjogi s közigazgatási törvényhozást Horvátország a maga országgyűlésén fogja gyakorolni. A közigazgatást minden, a birodalmi tanácsnak föntartott tárgyra nézve, a bécsi miniszterium intézi Horvátországban is, a többi tárgyra nézve pedig természetesen Horvátország önmaga viszi. Mi marad tehát az egyesülésre? A personal-unióra nem szükséges közöttünk külön egyesülés, mert a personal-unio ugyanis meg van az osztrák birodalom minden tartomány között; és így Horvátország éppen oly viszonyban fog állani velünk, mint Galícia, Csehország Tirol vagy Ausztria.

Bezárom e sorokat azon óhajattal: vajha az egyetértés békítő szelleme lengenél által Szent István koronája minden országait, minden népeit, hogy legyenek egységökben erősek, egyesült erejük által szabadok és minden időben méltányosak egymás iránt! A mi akaratunk komoly és határozott; ezen egyetértésnek létrehozására és föntartására nézve mi nem fogjuk engedni, hogy a mult idők keserű emléke a méltányosság békülékeny indulatját elfojtsa keblünkben; és ha még sem sikerül egyetértéssel ezt a hont: legyen Isten bíró közöttünk és azok közt, kik miatt a kitűzött szent célt elérni lehetetlen lön! Deák Ferencz.

A kolozsvári vivó-intézet ügye. — A „K. Közlöny“ március 17-diki 44-dik számában a kolozsvári vivó-intézet állása iránt tett felhívásra, illetők, kik az intézet ügyével ismeretek s abba némileg be is folytak, következő felvilágosításukat megadni sietnek:

Erdélyben 1833-ban miután az ébredésre tért nemzet belátta sok teendőit s az elmulasztottakat kipótolni sietett, néhány lelkesebb honfiak felszólítására megalakult Kolozsvárt a vivó-intézet, mely felállításától 1848-ig a legnagyobb virágzásnak örvendett, — ezen intézetnek alapját részint keletkezésekor, részint következő években megvett 38 nagyobb erdélyi birtokos, kik az intézet részére egyenként 400 ezüst forint alapítványra s ennek évenkénti 6% kamata fizetésére magokat kötelezték. Minden egyes ily alapítónak az alapszabályok értelmében joga volt egy szegényebb sorsú jó erkölcsű ifjút a felvételeknek újból kezdődő tanidőre kinevezni, a mely alapító elmulasztotta jogával élni, alapítványra az igazgatóság nevezett ki egyet. E szerint 1848-ig évenként 76 szegényebb sorsú ifjú részesült, ingyen ezen nemcsak testet, de lelket is edző az ifjúságra nézve mulhatatlan szükséges testgyakorlatban. Ezen intézet feletti felügyeletet az alapszabályok értelmében három a közgyűlés által választott igazgató gyakorolta, volt az intézetnek pénztárnoka s egy mérsékelt bár, de az akkori idők igényei szerint elegendőleg díjazott vivómestere. Nagy lendülettel nyert különösen az intézet 1837-től 1848-ig Usoni Antal vivómester alatt, ki jelesen a karddali vivást ritka tükölyre vitte, s ki szorgalma, gyakorlati jártassága s tapintatjeljes

tanítása által tanítványainak szeretetét s tisztelőt egyiránt kiérdemelte s kire kora elhunytá után is ismerősei kegyelettel emlékeznek.

Volt tehát az intézetnek részint készpénzben, miután 6 alapítótól alapítványát befizette, s a befizetett összeg szabályszerű biztosíték mellett kölcsön kiadott, részint a több 32 alapítótól adott magánkötelezvényekben 15200 ezüst forint tőkéje, melynek kamataiból fedeztettek az intézet költségei, szereztek be a vivóeszközök és szükséges kellékek, fizetett a szállásbér, s a mi netán ezekre elegendő nem volt, fedeztettek a 12 frtos évi részvényekből, melyet fizettek az irt alapítványokon lévőkön kívüli tanulók és magokat az intézet helyiségében gyakorolni kívánók.

Az 1848 és 1849. szerencsétlen napok óta az intézet megszűnt, ezen gyászos időt következő években nemcsak az intézetnek, de több magánosoknak is sok becses eszközei a zsarnoki kényuralmat gyakorló által elcsajátítottak, s hogy azoknak egy része is megmaradt, egyenesen pénztárnok Körömczi József urnak tulajdonítható érdemül, ki azokat számlására vitette s ottan majdnem elrejtette; az intézet tőkéje elkobzása iránt is élénk intézkedés volt, de azok hol léte nem tudatott ki, a köllevelek egyik azon időkben Bécsben időző igazgatótól lénvén. Az akkori időben az intézet felállításáról szó sem lehetett. Az illető 32 alapító, kiket különben is, mint erdélyi birtokosokat a forradalmi idők anyagiilag nagyon megrongáltak, magánkötelezvényeik után megszűntették a kamatok fizetését, miután az intézet nem is létezett, de az tőlük minthogy elszorva, részint a kis hon határain kívüllők miatt e mai napig, — az intézet két lelkes igazgatója gr. B. F. és b. B. J. fáradozásai mellett is egybe nem gyűjthetett közgyűlés e részben nem intézkedett, — nem is követeltett.

Ezeknek előbocsátása után kiderült, hogy a vivóintézet jelenlegi pénzalapja biztosíték mellett négy rendbeli kötelezvényekre kiadott 2450, mondd: kétezer négyszáz ötven ezüst ft tőkepénz, ebből pedig, hogy intézetet állítani nem lehet, szükségtelen erősíteni.

Mult 1856 őszén miután ezen ügy mellőzhetlensége több versen felmerült s itten lakó okleveles vivómester H. ur e részben felszólítva vivóiskolát felállítani ajánkozott azon feltétel alatt, ha iskola részére a régebben ugyanannak használt s akkor újból átadtni ígért helyiségek kibérlésére s a házber összegnek fizetésére vállalkozók találatának, s e mellett az intézetnek eszközei használatra átadottnak, szolgáról, fűtésről, eszközök kiigazításáról s más költségekről a bejövő tandíjból maga gondoskodni ígérkezvén. Ezen ajánlatra az aláírás útján egybegyűlendő szükséges összeg reményében két ügybarát azon helyiséget irt célra kibérelték, aláírás útján későbbben e célra begyűlt első évben 20 aláról 258 ft, 2-dik és 3-dik évben 22 aláról 293 e. ft s évenként 5 öl tüzifa, a vivóeszközök pedig valamint az intézet bitorai átadattak. A vállalat azonban a közönség részvétele meglehetősen fájdalmas! mindjárt az első évben annyira megbukott, hogy a 3 évre hirdetett programnak megmentése volt kénytelenek voltak némely ügybarátok az ügy felkarolására az intézet igazgatóságát felkérni, valamint hogy ennek következtében mindjárt az első évben nemcsak a szállásbér, hanem szolga, vivóeszközök és más szükségesek költségei, a mennyiben az aláírás útján begyűlt fennebbi pénzügyi elégséges nem volt, az intézet által fedeztettek, sőt még tanuló közönségről is gondoskodás történt, mennyiben mind 3 itteni tanoda igazgatósága felszólított, hogy kebelökből 8—8, összesen 24 szegényebb sorsú jó erkölcsű tanuló ifjakat jeleljenek ki, kik ingyen oktatásban részesíthetnek, ezért a 2-dik és 3-dik évben a vivómesternek 120 e. ft évenkénti díjt is fizetett az intézet. Ezen 24 tanuló ifjú még a régebben alapítványokon tanulókra nézve fennállott rendszabály szerint azon kedvezésben is részesíthetett, hogy az általuk eltört kardok és fleurek vételi árának csakis felét fizették, sőt a jobb ügykezesítieknek az egészen el is engedték. Ezen költségek fedezésére a külön lévő fennebb megirt tőkepénzeknek hátrálék kamatai utalványoztatnak, valamint e célra azon kamatokból 3 év alatt 831 e. ft fordított, az e részben az igazgatóságnál lévő számadások szerint.

1859-ben kitelven a 3 év s miután az aláírók kötelezettsége betelt, s azok kötelezettségeiket megújítani vonakodnak, főként az ingyen tanításban részletetni kívánt tanuló ifjúságnak az ügy iránti részvétele miatt, a kitűzött tanórák kivált a 3-dik évben a 24 ifjú közül 2—3-nál több ritkán jelenvén meg, noha részint az iskola felügyelője, részint az ezáltal felkért tanodai igazgatók részéről ismételve, de siker nélkül felszólítottak, — az ideiglenesen felállított vivóiskola is megszűnt.

Jelenleg a tanuló ifjúság az ügyet felkarolván, maga költségén tart vivóiskolát s vivómestert, H. ur, a vivóintézet a szükséges vivóeszközöket és más kellékeket is használatul átadta az ifjúságnak, azonban határozatba jött, hogy addig is, míg az intézet felállíthatnak, jövő tanulási éven kezdve bizonyos számú szegényebb sorsú ifjak részére a tandíj itt is az intézet által fizetessék.

Igy állván a dolog, különösen figyelembe véve azon részvételt, melylyel az ifjúság jelenleg az ügy iránt viseltetik, nagyon óhajtható, hogy az intézetnek újból életbe léptetése iránt gondoskodás történjék. — Kolozsvárt, márcz. 21-én, 1861.

Brassó, mart. 21-én. (A tapolezai esemény. Könyvkereskedés. Tul a határon.) Igen csodálkozom, hogy a „Kol. Közl.“ hasábjain még eddig semmi jelentés nem érkezett *) a mult vasárnapok egyikén Gy. Tapolezán történtek felől. Onnan érkezett tudósítások szerint vasárnap, e hó 3-án (?) a templomból kijövő oláhság megrohanta volna a tutajok körül elfoglalt szekelyeket, és ezek védelemre kerekedve, véres üsszelitkezés történt, mi azonban a közbejövő értelmiség és előjárók engesztelő szavai által megszüntetett. Másnapra a gergyó-szt. miklósi jár. hivatal nyomozást indított a helyszínen, és ekkor kiderült, hogy kik bűjtöztették volt fel az oláh lakosságot a szekelyek ellen azon

ültty alatt, mintha a mostan fejlődendő viszonyok csupán arra lennének szervezve, hogy a román elem és annak képviselői végkép elnyomassanak, és Erdélyből eltávolítsanak. Ezen aljas és rágalmozó bűjtogatásnak súlyt adandó, nevezett két egyén 5 veder pálinkával vendégelte meg a már ugy is eléggé ingerült népséget. A biztonmány felvilágosító szavai folytán a ténvra vezetett tettesek bűnbánva nyilatkoztatták ki a fenti esemény indító okait s most a két bűjtogató ellen tetéttet folyamatba a szigorú vizsgálat.

Nem mertem volna e szomorú s mostani helyzetünkben valóban aggasztó eseményt közömbösül hozni, ha egyenesen a helyszínről érkező K. I. kereskedő az előadatokkal valószínűleg nem kezeskedik.

Adja ég, hogy utolsó ily gyászos esemény közléte legyen a hazai közönyök kötelességévé téve!

Hallomás szerint Z. G. hazai írónk egy nemzet i könyvkereskedést szándékoznék itt alapítani, és ez üzletbeni fő-fogondját a hazai irodalom termékeire fordítani, különösen a napisajtó lelkes támogatásában fáradni. Erre őszintén megvallva Brassóban igen-igen nagy tér nyílik, minthogy az itteni eddig egyetlen könyvkereskedés — bár legújabbban erősen ifjú kezébe ment át — egy igen-igen szerény „Székely naptár“ **) kiadásán kívül még éppen semmi jelét nem adta a magyar irodalom iránybani érdekességének.

Ötvenyi legújabb rüpirata „Meddig és ne tovább“ itt is köztetszésben részesült s általánosan olvastatik.

Tul a határon — Oláhországban — roppant, mondhatnók halottias csönd uralkodik a politikai téren. A herezeg közel három hét óta Jászvásáron időz, s az alatt Bukarestben mi sem történik a törvényhozó testület üljőszervezésé iránt, amár majd két hó mult el és többi kamara szétosztalása óta. Innen átment földieink rég odahagytták Romániát, és részint Török, részint Olaszhoz felé vették útjukat. Igaz, hogy az oláh földön maradásra semmi ok nem volt, és a kormány nem igen vendégzeretően nyilatkozik irányukban. Hiteles kútfőkből tudom, miszerint Klapka stb. ott létezői közlemények merő kohlásokon alapulnak. r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Tegnapelőtt éjfél tájt a kül-magyarutezában fiatal polgártársunk Váradi Antal urnál tűz ütött ki. A gyűlés okának egy pálinkától lerészegedett vén bérst állitnak, ki az égő lámpát a pajta közepére felgasztagta hagyta s a láng a zsineget elégetve az a fenn lévő szénába belé kapott. Fel-tűnő volt, hogy mikor már a tűz csaknem egészen elhamvadt, akkorra a városi vizipuskák is mind megérkeztek a helyszínére.

— A nemes város előjárósága a Széchenyi-tér alsó részében lévő Vesselenyi-féle kertet — mint hallottuk — kölcsönvett pénzzel megvásárolta s tésztáruhályneke. Vajjon nem jobb volna-e evel azon teret kiköveztetni?

— Figyelmeztetjük a városi előjáróságot, hogy az újból szerkesztett lámpákban részesítsék a mellék utcákat is, hol a világításra legtöbb a szükség. Így például: a belső-farkasutcai ref. templom oldala és háta megegyi borszorkányutezat ne hagyják világítatlan, mert ennek kilvilágítását több okok igénylik, melyek közül ezuttal legyen elég megemlíteni azt, hogy azon utezában van a ref. tanodának virágzó nyomdai intézete, ezen utezán megy baza a benne és arra fel lakozó színházjáró közönség. Ott jár az esténként a kolgyomból baza, vagy kosztra menő iskolai ifjuság egyrésze, ott jár éjjel nappal örökűnk a katonai életmet és faraktárt őriző katonai ör. Reméljük, hogy ott, hol valaminek hiját kipótolni a közérdek kívánja, szükségtelenek lesznek a támogató okok elősorolási.

— Bözdöböl ezt írják nekünk: A m...i járás egyik hivatalnok, a mult katonasorozat alkalmával a kesergő szülőknek nyilvánosan ezt monddta: „Ne sirjanak, ne bőgjenek — hanem köszönjék a magyar hadságot és sarkantytus uraknak, hogy a kentek fiók katonává lett; mert ha azok magyar nadragót nem húzták, s sarkantyt nem kötöttek volna, most a kentek fiókna sem kellene katonává lenni.“ (Szép logika.) Ugyanezen hivatalnok, a ki maga is többféle hírlapokat olvas, egy jóérzésű, de hírlapot nem olvasó egyéniségnek így nyilatkozott: „Még azok is, kik új-ságot olvasnak, keservesen meglakolnak érte; majd a muszákat, mint a kutytat úgy fogják szuronyal átdőfni, ha előlők négy kézláb nem futnak a hegyekre“ sat. (Szép civilizáció.) A bűjtogatásnak ehez hasonló neveit nékem is van szerencsétlenségem néha-néha hallani; de ezért mégis a nép általán-ban jó érzésű és gondolkodású. Ugy a magyar ruháról és hírlapolvasásról is sem én sem mások nem monddtunk le. Igy ir értesítők, csak azt sajnáljuk, hogy azon erkölcselen hivatalnok nevé miatt nem tudtta velünk?

— A Bécsbe érkező magyar zsidókat szeretik ott azzal gunyolni, hogy a nagy szabadságu Magyarországon a zsidóknak még választási joguk sincs, míg a csak most láb badozó örökös tartományok csaknem minden országgyűlésre számos izraelitát küldenek képviselőül. Zsidó hazánkiai nem hagynak magukon kitenni s rendesen azzal főzik le a bécsi sógorokat: „több nálunk a semmi, mint nálátok a minden.“

— Bécs, márcz. 23. A „Wien. Zeit.“ jelentése szerint 3 es. k. felsége elfogadta Rajacsics patriarcha indítványát, hogy a szerb nemzeti congressus 28-dik márcziusban jöjjön egybe, s az újvidéki, temesvári, verseci püspökökből, 25 egyházi és 50 világi rendű küldöttyből álljon. Rajacsics fel van hatalmazva, hogy a választásokat, az általa javasolt választási mód szerint, intézhesse. Császár ő felsége legm. határozatánál fogva el van fogadva, hogy a horvát-slavon helytartóság helyett Dalmatiára, Horvát- és Tótországra nézve helytartótanács állitassék fel Zágrábban.

— A katonai örvidékek megszüntetésének kérdésével igen élénken foglalkoznak a bécsi legm. körökben.

**) „Székely naptár.“ 1861. I. évi folyam szerkeszté Khern Ede. Brassó. Kiadja Haberl és Sindel. (Ezöltét Németh.)

*) Mult 48-dik számunkban adtunk erről értesítést. Szerk.

Borsodmegyében M. Kövesden kebellázító követválasztás volt e hó 20-án. A nagyobb párt Mocsári Lajos, a kisebb Szegeő mellett volt. Szavazni kezdettek, rendesen ment a szavazás, 700 ember szavazott már Mocsári részére, midőn a Szegeő pártiak hirtelen eltűntek. Alig óranegyed múlva fűtykösökkel, fejszékkel, puskákkal felfegyverkezve megrohanták M. L. választóit, kik már szerzetesek szekereik körül letelepülve falatoztak. Óriás verekezés lett, a szekekkel összeverődve rohantak mindenfelé, igen sokan megsebesültek. Ily jelenetek történtek a tót megyékben is, melyek végre is a népszabadság kárára fognak kilitni, mert a törvényhozást arra kényszerítendik, hogy korlátozza a választási jogot. Ezt meg kellene gondolni a választóknak.

— Ungmegye csak az Erdélyt illető képviselő is megjelenve ismeri el az országgyűlést törvényhozó testületnek.

— A horgostápei választó kerület által gr. Károlyi Sándor választván követül, egy beszédet tartott, melyben kiemelte, hogy az országgyűlés kötelessége egy hajszálnyit sem engedni az 1848-ki törvényekből, s ha a kormány ez alapon kiegyezkedni nem akar, akkor a képviselők kötelessége a választókra hivatkozni s a választókat őket védeni. „Védjük az utolsó csepp vérig!” kiáltának a választók.

— Rablógyilkosság. Nálunk a rablógyilkosság a legirritálóbb esetek közé tartozik; annál vérfagyalobb eseményről értesítenek most. A görögényi kerületből Libánból öt óláh földész ment pénzzel ellátva a gyermyi márc. 20-iki vásárra ökröket vásárolandók, s a havason átmentükben az ugynevezett Kereszthegyen, uti rablótól megtámadtatva meggyilkoltattak. Egy Régenből jövő szász fedezte fel vérfoltok után a bűntettet. A meggyilkoltak egyike még életben volt, s a derék szász bevitte ezt Gy. Remetére az előjárásához, kinek azonban kérdéseire felelni nem tudott, s egy óra múlva meghalt. A járásbírósa a helyszínre kiszállott, addig is a rablással gyanúsok befogattak.

— Új munkák. Pfeifer bizományaiban Pesten megjelent „Magyarország közjoga a mint 1848-ig s akkor fejeződött.” Első füzet, rendszeresen előadva Récsi Emil által. Midőn királyságunk a reconstitutio előtt áll, kíváncsok, hogy e munka mielőbb elhagyja egészen a sajtót. A munka mintegy 30 iv lesz s előfizetési ára 3 forint.

— Megjelent Szegeden Burgernél „A nemzeti művelődés alapjai írta Kuresanyeki. — Ugyanott „Alkotmány zsebkönyv” publicisták számára, ára 20 kr. Hasznos kis munka. Ugyanott „Történelmi és vallási értekezések” Löw Lipottól. — Megjelent Kolozsvárt Demjén László bizományaiban Maculay beszéde a zsidók egyenjogúságáról, kiadja a kolozsvári izraelita magy. egyelet. Ára 30 kr.

— Megjelent Zürichben lakó hazánkfia Perlaky Mihálytól: „A sajtószabadság szükségese és lényege” Demjén L. bizománya Kolozsvárt, ára 80 kr. — S legközelebből Kolozsvárt bizományaiban: „Az utolsó Czáporog” orosz regény Viardot után Khern Ede. A tiszta jóvedelem fele a m. akadémia palotájára van felajánlva.

— Turinban, egy a „M. O.”-hoz intézett levél szerint, ott lévő honfittársaink március tizenötödikét megünnepezték. Türr altábornagy lakomát adott, melyen meg voltak hiva többek közt Pulszky, gróf Bethlen Gergely Piacenza-huszárok ezredese, Ihász ezredes, Magyaródi alezredes (volt 3-dik zászlóalj honvédtiszt, közelebből pedig a garibaldista magyar gyalog csapat parancsnoka), Csudafy alezredes, Kiss alezredes (Türr tábornokánál), Gyra huszárszázados (segédtiszt Türr mellett a hadjárat alatt), Simonics őrnagy (a Piacenza-huszároknál), Kovács hadnagy (a szekeleztől), Tanárky s mások. Az első poharat Türr emelte „a magyarországi népfajok testvéries egyetértésére, ettől függvén mindnyájuk szabadsága, boldogsága.” A felkőszöntött eljenzés követte, s az erre következő társalgásban senki sem volt, ki hazánk küllön ajku fizinak jogát el ne ismerte volna. A második poharat Pulszky emelte a nap tiszteletére, mely a rómaiaknál is nevezetese volt mint március idusa, s az osztrák pénzügyi bazároknak is emlékeztetés. Gr. Bethlen Gergely életét Garibaldit s Türrt, utána Pulszky Kossuthot, Lelkes felkőszöntéseket mondott még a magyar legio zászlóanyjai — Garibaldi leánya s Pallavicini marquise — a huszárok s a „fikák” tiszteletére is.

Nemzeti színház. — Márc. 13-dikán: Bognár Vilma kedves vendégünk jutalmán: „Rokkant huszár és tündérlak Magyarországon.” Bognár Vilma megragadóan kedvesen énekel s Marscsát ügyesen személyesít. Hozzá méltóan adá Komáromi L. Gyuri közhuszár. Kissé illedelmes helyzetbe teheti vala magát a fa alatti lőcán.

Márc. 14-kén: „Norma.”

Márc. 15-kén: Tóth Józsefné javára saját drámája: „Atilla.” Atilla eposzi és nem drámai alak — azért nehéz őt drámahószá tenni. A drámahős nője Hildegunda is lehetne, ha jól volna dolgozva — belőle — ki Atillát azért gyilkolja meg, mert hazáját isten ostarától akarja megmenteni, s egyzersmind erőszakolt szerelmiért is áll bosszút, — emelkedett drámai jellemet, sőt — ha tetszik vala — tragikait is kerekíthetett volna ki írónő. A sok beszéd, kevés cselekmény, halvány színezet, hosszadalmasság s drámai szabálytalanság miatt nem ígérhetni jövőt e műnek. A szereplők is rontottak, nem tudván szerepeiket. A szép közönség jele volt jutalmazott méltányoltásának.

Márc. 16-kén: Szerdahelyi Nelli jutalmán: „Kunok” opera 2-dik felvonása; „Tűz a zárdában” vigjáték és „Eljegyzés lámpafénynél” operetta. A vigjáték gyengén vitetett ki.

Márc. 17-kén: „Tinódi a magyar hegedűs.” Kedvesek voltak az antik magyar zamatu Tinódi-dalok. Bognár Vilma elemében volt mint Maris. Komáromi L. jól alakított mint Sebők. Ujfalusi a vad és rozslélekű Bacsó Mátyásból eredeti alakot csinált. A czimszerepet Ormai énekelve mint játékaival érdekessé tette. Kiemelendő még a kar hatásteljes összeműködése.

Márc. 18-kán: Káldi Gyula karmester javára: „Bell-zár” opera. Marcellini (Justinian), Ormai (Bell-zár) kellő szabotassággal, Pajor Anna (Antonina), Bognár Vilma (Irène) erővel és kellemmel énekeltek. Bognár Vilma bemutatá, hogy magasabb moostrol művekhez is alkalmas erővel bír.

Márc. 19-dikén: „Könyves Kálmán.” Ujfalusi (Kálmán), Komáromi Alajos (Álmos), Tóthné (Prezláva) jellem-

zőleg szerepeltek. E drámának is megvan azon hibája, a mi a Berényiének — az utolsó felvonás szükségfelettsége.

Márc. 20-dikán: Komáromi Alajos derék vendégünk jutalomjátékául: „Az élet iskolája.” Follinuszné (Izaura), Komáromi A. Don Ramero szerepében kiittintek.

Márc. 21-kén: „Huszár csiny.” Bognár Vilma utolsó fellépte. A jeles népdalok előadásaira most is mint mindig, nagy közönség gyűlt össze, mely öt számtalanszor kitapsolta.

Márc. 22-kén: Ujfalusi jutalmára: „Babérfa és koldusbot.”

POLITIKAI HIREK.

— Az „Opinion Nationale” így ír mart. 19-kén: Ma este tartják a Garibaldi-ünnepet Palermo, Messina, Nápoly és egész Olaszországban, míg a hős Caprerában ásójára támaszkodva, valószínűleg küldetése felől gondolkodik, a csillagokat kérdezve, azon siker hatását számítja, melyet a magyarok, montenegróiak és bosnyákok segélyétől várhat. Nápolyban nagyszerű készüléket tettek ez ünnepélyre. A lapok Jósef-filér cím alatt aláírást nyitottak a hadsereg javára. Roppant menet vonul végig az utcán, élén egy három színű lobogóval J. N. R. J. felirattal (Josephus Nizzaeus Redemptor Italiae.)

— A velencei királyság minden városában, nem véve ki a katonaság és ágyúkkal gazdagabban megakottakat se, megünnepezték martius 14-dikén Victor Emanuel kettős ünnepét. A virágárusok a rendőrség rendetele daczára jó vásárt tettek, s a harangokat is meghúzták volna az ünnepély teljessé-tételére, ha a hatóságok a köteleket eleve le nem vágatják vala.

— Genuában négy fregatt és néhány kisebb hadihajó felszerelésén a legnagyobb sietséggel dolgoznak, melyeknek még e hó folytán az átriai tengerre kell menniök, hogy a dalmát és istriai partokon a Türr-féle hadtest kiszállási kísérleteit elősegítsék és fedezzék.

— A „Triester Ztg.”-nak írják, hogy Genuába a fkg Leopold-ezeredből 20 osztrák szökevény érkezett teljes egyenruhában, veres-fehér-zöld övekkel díszítve, Genuából Nólába mentek a magyar legióhoz. Ugyancsak e levélben értesít a levelező továbbá arról, hogy Mierowski közelebből — midőn Klapka tbk azon nyilatkozatot tevő Casertában a magyaroknak, hogy Napoleon hg. a magyar koronát elfogadja és ügyeket támogatja — azzal vigasztalta a lengyeleket, hogy a hg. csak a lengyel koronát fogadja el, de nem a magyart.

— A lapok megint sokat írnak az osztrák csapatmozdulatokról. Turinban is sokan hiszik, hogy Ausztria rövid időn támadólag fog fellépni. Sőt, mint mondják, még Párisban is nyugtalankodnak e miatt és ezért küldi a császár Trochu tbkot egy hadosztállyal Rómába.

— Páris, mart. 19. A félhivatalos „Preus Ztg.” párisi levelezője írja: A jelen legnagyobb, legfontosabb jelensége, mindenesetre a democrat ellenzéknek naponként jobban feltűnő közeledése a kormányhoz. A reformrendelet kibocsátása alkalmával a régi királpártiakat vonta Persigny közelebb a kormányhoz, s már hívék, hogy a hajdani parlamenti nevezetességeket látják ismét a kamrákban. Pár hét alatt eloszlott ez álom, s így Persigny ur elhatározá, hogy a császárság sulypontját inkább a baloldalon keresse. Nemcsak az olasz kérdés, hanem azon rokonszenv is, melylyel kormánykörökben a magyar és lengyel mozgalmakhoz viseltetnek, erősbitik a kapcsolót a kormány és democatia közt. E közeledés fontosságát szélesebben ki-magyaráznak nem szükség.

— Párisból mint bizonyost írják, miszerint III. Napoleon császár biztosította Czartorynski herceget, hogy a keleti kérdés további fejlődésének folyama alatt a lengyel kérdést is szőnyegre hozandja. E hír nagyon valószínűnek látszik. Az „Opinion nationale”, Napoleon herceg közlönye, egy beszéd legalább, miként a lengyeleknek alapos reményük lehet, hogy a francia kormány előfordul alkalommal felkarolandja igaz ügyeket, természetesen Oroszországgal egyetértőleg.

— Varsó, mart. 18. Az itteni kereskedők a legközelebbi események tekintetéből az egyetértésnek példáját adandók, elhatározták a zsidókat egyenjogúaknak tekinteni a kereskedelmi testületben. Sz. Pétervár, mart. 19. A parasztok ügyének rendezése végett egy bizottmány alakított, melynek elnöke Konstantin nagyherceg. A császári manifestum valamint itt, ugy Moszkvában is jó benyomást idézett elő.

— Breslau, mart. 22. A mai lapok Muchanownak egy, a lengyel tartományi kormányokhoz intézett titkos körlevelét közlik. E körirat a legszigorubb örkődést parancsolja a kétséges egyének, különösen idegenek irányában, s erőlyes rendszabályokat parancsol használni. A parasztoknak meg kell magyarázni, hogy a kormány az ő javukon fáradozik, s a parasztok minden bujtogatót, még ha saját urok volna is, elfogják és a hatóságnak kézhez adják. Ez utóbbi pont arra indítja a

varsói választmányt, hogy ily veszélyes rendszabály ellen tiltakozzék. Az eredmény még nincs tudva.

— Varsóból f. hó 18-ról szóló tudósítások szerint: a közbátorsági bizottmány folytatta működését Le-winski tbnok elnökelete alatt. Összeköttetéseket állított föl az ország minden előkelő városával, melyekben az általa adott utasítások szerint ugyan olyan városi militiát szerveztek, mint Varsóban. Ezen jól intézett rendszabályok folytán a békés mozgalom kivétel nélkül minden tartományra kiterjedt. „Laszczyński, a ki helyi, közoktatási és cultusminiszterré van kinevezve Lengyelországban, Muchanoff helyett, azonnal átvette hivatalát. E választást a legjobban fogadták, mert Laszczyński ur az 1830-diki események idejében varsói polgármester volt, és az országban nagy népszerűséggel bír. Mondják, hogy midőn a helytartó herceg a közbátorsági bizottmányt a császár engedményeit tudtára adta, ezen bizottmány egyik főbb tagja mosolyogva így szólt hozzá: „Mi méltányoljuk a nekünk adott engedményeket, de csak a cönto fogadjuk el, s nem adunk végnyugtat.” A helytartó hg. azt felelte: „Csak vegyétek uraim; a mi a többit illeti, majd meg látjuk később.”

„Valamennyi vallás-felekezet ugyanazon hazafias érületben olvad össze. Az izraeliták a varsói egyházaknak pompás ezüsfesztéleteket aján-dékoztak; a katolikusok pedig a zsinagógának az izraelita cultusra tartozó aján-dékokat nyújtottak. Ezen egyesülési jelentéseknek nagyon jó eredménye volt.

— A montenegrói hadmozdulatokról szóló közlemények valószínűk. A török csapatok igen gyéngék a naponként szaporodó montenegróiak visszaverésére s ha hamar erősítést nem kapnak, kénytelenek lesznek visszahúzódnai. Hogy az emigratio részéről az osztrák hajók ébersége daczára Antivári környékén kiszállás történt, tényül jelentik. Bosnyárország is felkelő félben. A török kormány teljesen zavarban. Ausztria segítene ugyan szívesen rajta, de beleavatkozása Bosnyárországhoz az oroszok dunamelléki belevegyülését hozná magával, s hihetőleg még egy harmadikat a Bosphorusban, véli az „Opinion nat.” Nemcsak politikai helyzete, de pénzügye is nyomorult helyzetben van, behívott 35,000 szabadságot (redif) hitelre szerelik — bátor férfiak a hitelezők, a redifeknek azonban nem sok hasznát veszi a porta, minthogy nagy részben családanyok, s nem a legjobb kedvvel jöttek be, s hasonló erélylyel fogják kormányukat is védni, mely iránt török, keresztény, egyaránt bizalmatlanságot táplál, egyébiránt még kérdés, hogy miből fogja a porta élelmezni, mert ha nem fizeti, de legalább ennie csak kell hogy adjon csapatainak, s ez már magában nagy feladat a magas portának, s félt, hogy e miatt a rájákhra rohanva nagyobb tüzet gerjesztenek, mint a melynek eloltására hívtak be.

Ujabbak. — Bécs, mart. 23. Az „Oest. Zeit.” szerint a bécsi orosz követ hivatalosan megbízottot kinyilatkoztatni, hogy Oroszország Montenegro fejedelmét személyesen felelőssé tette, miszerint a montenegróiakat a hercegovinai mozgalmakban résztvétől távol tartsa. Az illető erőlyes orosz jegyzék nem rég küldetett meg Montenegro fejedelmének.

— London, mart. 23. (Pénteki felsőházi ülés.) Wodehouse kinyilatkoztatá, miszerint Holstein Dánia ajánlatait valószínűleg visszautasítandja; az ellenségeskedések öt-hat hónap előtt meg nem kezdődnek.

— Hercegovinából írják, hogy Niksic egészen körül van véve. A török haderő ama vidéken 18,000 emberből áll.

— London, mart. 22. A felsőház mai ülésében az államtitkár a gyarmatok nevében jelenté, hogy a jóni parlament elnapoltatott, mert a Görögországhoz való annexio s a görögök függetlenségére érdekében az általános szavazatjoghoz fellebbezett.

— Az „Indépendance”-nak írják, hogy a lengyelek nem alkotmányt kívánnak. hanem csak a régen megígért organikus törvényeket. A lengyelek kívánatai a következő hat pontban foglalhatók össze: A robot eltörlése és a jobbágyok felszabadítása oly feltételek alatt, mint az Oroszországban történt; pénzügyi reform és az orosz papirpénz visszavonása; a községi ügyek rendezése; okszerű censura; helyreállítása az eltörlött egyetemeknek; a politikai bűntények elleni büntető eljárás szelidítése.

— A lengyelek részéről vérmes remények tapadnak a keleti kérdés megoldásához. E reményeket Párisból merítik. Napoleon császár egyik lengyel mozgalmárnak kijelentette volna, hogy majd megpendíti a lengyel kérdést is a maga idejében.

— Pétervár, mart. 21. A tartományokból érkező távsürgönyök a parasztok fölshabadításáról manifestum örömteljes fogadtatását jelentik.

BÉCSI BÖRZE mártius 23-án.

	penzben	áruban		penzben	áruban
Állam-adósság.					
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	76.70	76.80	Ausztr. államvaspálya	283.50
5%-os metalliques	100 frt.	64.70	64.80	Nyugati vasut	187.25
Földterhermentesítések.				Pardubitz vasut	106.50
5%-os magyarországi	100 frt.	65.—	65.50	Tiszai vasut	147.—
5%-os bányási, horvát és szláv	100 frt.	63.—	63.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	190.—
5%-os erdélyi	100 frt.	61.25	62.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	156.25
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	110.—
Triest-i db.	100 ft pp.	125.—	126.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	100.—	100.50	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.—
Budai városközség db.	40 ft a. é.	36.25	36.75	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	91.—	92.—	Három hónapra	
Salm	40 ft pp.	37.50	38.—	Amsterdam 100 hell. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3% ₀	124.75
Pálffy	40 ft pp.	36.50	37.—	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 ¹ / ₂ kr) 3 ¹ / ₂ %	124.75
Clary	40 ft pp.	36.25	36.75	Berlin 100 taller (150 ft ausztr. érték.) 4%	125.50
St. Genois	40 ft pp.	36.75	36.25	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 ¹ / ₂ kr) 3%	110.30
Windischgrätz	20 ft pp.	21.75	22.25	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 ¹ / ₂ %	146.50
Waldstein	20 ft pp.	26.15	26.75	London 10 font sterling. (100 ft 23 ¹ / ₂ kr) 4 ¹ / ₂ %	58.20
Keglevich	10 ft pp.	16.25	16.75	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 ¹ / ₂ %	58.30
Részvények.				Pénzszemek.	
Nemzeti bank ex div.		715.—	717.—	Korona	20.20
Hitelintézet 200 frt.		163.20	163.50	Császári arany	6.95
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		565.—	567.—	Reczés arany	6.94
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		421.—	423.—	Napoleonsdor	11.76
Triest-i Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		145.—	150.—	Orosz imperiale	12.04
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		388.—	390.—	Ezüst	46.—
Éjszaki vasut		1907.—	1907.10	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	41.25

— Zágráb, mart. 21. Hirlapi cikkek a boszniai állapotokról azt állítják, miszerint nem araják akarják a fölkelést Törökország ellen, hanem mahomedan bosnyákok, boszniai bégek, agák és spahiktól lehet félni, hogy fölkelést idézendnek elő.

— Washington, mart. 9. Délen 50,000 embert fegyvereznek föl. A virginiai convent az uniótól való elszakadást indítványozza. Ez okból a Sumter-erődök erősítése elhatározott.

— A „N. Nachr.“ írja: A mint hiteles forrásból értesülünk, közelebből az erdélyi országgyűlés is össze fog hivatni, vagy is az még egyszer tanácskozás alá veendi az unio-kérdést. A mostan a szászok s románok jobb része közt uralkodó hangulatnál fogva mi nem kételkedünk, hogy az országgyűlés innepélyesen s a legelhatározottabban fog az 1848-diki szenlesített törvények és az unio mellett nyilatkozni. (Csak az a baj, hogy ha egy külön országgyűlés lehetővé válik, nem nagyon fogják attól kérdeni, hogy mi maradjon törvény.)

— A „National“ írja: Kossuth, Klapka, Türr stb. e hó végén Genába gyűlnek össze, s ott várják be a magyar országgyűlés első nyilatkozatait.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(100) Sz. 2500—1861.

Árverési hirdetés.

Az országos cs. kir. pénzügy igazgatóság folyó év és hó 18-án 3904/21 számú rendelete következtében ezennel közhírré tétetik, hogy jelen év Április 10-én reggeli 10 órakor alulról pénzügyigazgatóságnál az itteni ugynevezett kormánysszéki tordautcazi egyemeletű épület alatti pincze jelen év Április hó 24-től kezdve egy évre nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 106 frt 5 kr o. ért. Bérleti vágyók felszólítanak a kifizetett napen a kikiáltási ár 10 száztozával magukat ellátva megjelenni, avagy szabályszerűleg készített s 36 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatukat beadni.

Az árverési feltételek addig is az itteni kiadó hivatalnál megtekinthetők.

A kolozsvári cs. kir. kerületi pénzügyi igazgatóságtól, Március hó 23-án, 1861.

(96) Sz. 75—1861. Hirdetmény.

A zilahi cs. kir. kerületi törvényszék részéről közhírré tétetik, hogy kérés következtében Hildmár kerületi Zutor községbeli lakos Maythényi Györgynek, kinek születésétől fogva 40 nap hijával nyolczvan év eltelt, és a ki majd nem 44 évvel ezelőtt elhunyt, s azóta ismeretlen tartozkodása, halottá nyilvánításra való tárgyalásnak megindítása megengedtetett, és részére gondnoknak Zilahon lakó orsz. ügyvéd Zachariás János ur nevezetett ki.

Maythényi György tehát felszólítatik, hogy egy ének lefolyása alatt, úgy mint 1862 január hó 25-ik napjáig d. e. 9 óra vagy ezen törvényszék előtt jelenjék meg, vagy pedig ezt a vagy a kinevezett gondnokát életre s tartozkodási helyéről értesítse, minthogy különben érintett határidő lefolyta után, újabb kérés folytán, a halottá nyilvánítás folyamatba fogva vétetni.

Zilahon, január hó 24-én, 1861.

A cs. kir. kerületi törvényszék üléséből.

NEM HIVATALOS.

(101)

Figyelemre méltó!

Alólirt úgy hiszem, miképp kereskedésem egy évi folyama alatt a n. érd. közönség teljes meggyőződést szerezhetett arról, hogy a szakmamba vágó s kereskedésben mindenkor nagy választékban talált nürnbergi és divatárú-cikkek egyedül nálam valának minden időben egyenlő jutányos árban kaphatók.

A n. é. közönség pártfogása, melyben részesültem kegyes volt, meggyőzött a felől, hogy a n. é. közönség hajlamát megnyerni szerencsés voltam.

Ez okból, hogy e hajlamát és pártfogást továbbra is kiérdemelhessem, és minden felmerülhető igényeknek leggyorsabban megfelelhessenek, kereskedésemet tetemesen megnagyítam és azt egy DÍSZ-ÁRU teremmel bővítém, melyben a legfinomabb és legvalódibb divat- és dísz-áru cikkek fényes kirakatban vannak felállítva, melyeket egyszerű megtekintés végett is van szerencsém ajánlani.

Midőn ezt a n. érd. közönségnek tisztelettel jelentem, egyszersmind továbbra is szíves látogatását kérem bátorodom.

Kolozsvárt, március hóban, 1861.

Csapó Sándor.

(99)

Szobafestészeti hirdetés.

Alábbirt meghívásom folytán törént idejővedelem és illetőleg itt mulatásom idejét még egynehány óra meghosszabbítván: szolgáltatam mindennemű szoba- és fafestészeti, továbbá akárminő fénymázás (lakirozandó) munkáknak a legdivatosabb müncheni, bécsi vagy pesti modorban, ugyszintén a legizetesebb színvegyülettel leendő elvállalására a környékbeli t. cz. birtokos uraságoknak és a városi közön ékeknak a lehető legjutányosabb árak mellett van szerencsém följajánlani.

Maros-Vásárhelyt, márcz. 21-én, 1861.

Mestitz Mihály,

szoba- és fafestész.

(Lakása: M.-Vásárhelyt, a „Veres kereszt“ című vendéglőben)

(55)

Cs. kir. osztrák legfelsőbb szabadalommal és porosz királyi legfelsőbb jóváhagyással

Dr. BORCHARDT

illatos orvosi

NÖVÉNY-SZAPPANJA.

melyet a legtekintélyesb orvosok és magán-személyek hiteles véleményeik szerint mindekkor egy szappan sem közelít meg úgy előnyére, valamint gyógyerejére nézve; úgy szinte meglepő hatásával fogva minden, még éhosszat elhanyagolt bőrnél is, valamennyi ilyenmő gyártmányok közt első helyen áll; ez nagymennyiségű növényi, nevezetesen illatos és aetherolajos anyagokon kívül ásványi alkatrészeket tartalmaz, melyek ezen szappannak hatását sajátosságossá és jellemzővé teszik. Egy kísérlet mindenkit meggyőzend, és neki e szappan használatát napi szükségé teendő.

Dr. BORCHARDT növény-szappanja mindig csupán fehérben zöld írással nyomott, s ugyan e névű bélyeggel pecsételt eredeti csomagokban 42 kr-ával osztr. értékben árultatik, mire — a sokszoros utánzások miatt — pontosan figyelni kell.

Dr. SUIN de BOUTEMARD
illatos FOG-PASTAJA,

a legalkalmasabb szer a fogbus és fogaknak egészségtlen fönttartására, fogakon képződő elődi allakaktól, gombácskaktól úgy szinte a fog-borkól megszabadítására, a fogaknak fájdalom nélküli és ártatlan módon való megfehérítésére, a máz megtartására, minden rossz szagnak a szájból eltávolítására, úgy szinte a rothadásnak ellenállni, a kínzó fogfájdalomnak elejét venni, a foghúst erősíteni és szilárdítani, a fogak kilyukadását meggátolni, s a lélekzést kedvesen fölvidíteni. — Ezen elismert czélszerűsége által nyer Dr. SUIN DE BOUTEMARD fog-szappanja folyvást növekedő híres elismerést a leg-távolabbi körökben is, mert ez azok által kik csak egyszer is használták különös előszeretettel mindig örömeit fog vétetni.

Dr. SUIN de BOUTEMARD fog-pastája 1/2 darabokban 70 s 35 kr-ával adatik el, és vörös és arany bronzal díszített borítéka hátulján Dr. Suin de Boutemard családi czimerét és névalírását viseli, mire — ezen cikkeknek is szemlátomást sokszoros hamisítása miatt — méltótlanság figyelmet fordítani.

Valódi minőségben kaphatók egyedül csak Kolozsvárt: Wolf J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczén: Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Déván: Büchler A. Enyeden: Bisztritsányi A.; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátzegen: Mátéfi Béla gyógyszer; Károly-Fejérvárt: Rusz János; Köhalmomban: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelyt: Károly-Fejérvárt: Vándory & Brandsch; Segesvárt: Misselbacher J. B.; Szamos-Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Ujvárt: Placintár és fia gyógyszer.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Seps-Weissörtel Ad. G.; Szébenben: Zóhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Seps-Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer.; Szeredán: Cozsy A.; Tásnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff Gábor uraknál.

(98)

Alólirt, mint hazai úgy külföldi ismerőseinek is tisztelettel jelentem, hogy Torda városa piacán levő vegyes kereskedését, melyet — meg van győződve, hogy valamint adói úgy vásárlói megelégedésére — 25 éven át becsülettel folytattott, szemei gyengesége miatt kénytelen érezte magát, fiára Biluska Antalra, ki azt ezután saját czime alatt folytatandja, tulajdonosi joggal átruházni; kit is ismerőseinek ő íranta tanusított becses figyelmükbe ajánl.

Tordán, mártius 22-kén, 1861.

Biluska Jakab, kereskedő.

(2—3)

Haszonbér.

A mezőség szélén Septéren, Szász-Régen-től 4, Tekétől 3, és M.-V. sárhelytől 5 óra távol-ságra vagyon egy 800 holdból álló birtok a most

következő Sz.-György napon kezdve haszonbérbe kiadó, udvar házzal, szükséges gazdasági épületekkel, meglevő repecze, ősz gabona, és a kibérles idejéig vetendő tavasz vetésekkel, 12 béres ökörrrel. Értekezhetni helyt Septéren a tulajdonosnál.